

De minister van Justitie
Dr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Den Haag, 9 november 2009
Ref.: KMW/329-1109

Betreft: reactie Internetconsultatie Wetsvoorstel incassokosten

Excellentie,

Uw voornemen de vergoeding van incassokosten te normeren wordt door de KBvG gesteund.

In het wetsvoorstel zelf kunnen wij ons vinden, zij het dat wij u straks in overweging zullen geven aan het voorgestelde derde lid van artikel 6:96 BW één zin toe te voegen.

Verderop in dit commentaar plaatsen wij een kanttekening bij de beperking van de normering tot vorderingen van maximaal € 25.000,00, zo ook bij de berekening van de vergoeding indien de schuldeiser meerdere vorderingen op dezelfde schuldenaar heeft.

In het bijzonder in de nota van toelichting op het besluit schetst u de aard van de nieuwe regeling. Wij verwachten dat deze toelichting in de praktijk van doorslaggevende betekenis zal blijken te zijn. Om deze reden spitsen wij onze reactie toe op de nota. Op het wetsvoorstel, de memorie van toelichting en het besluit zelf komen wij terug voorzover onze beschouwing van de nota daar aanleiding toe geeft. Wij groeperen het commentaar van de KBvG rond een zevental vragen.

1. Waar staan incassokosten voor?

De nota van toelichting vermeldt dat de vergoeding alle incassohandelingen omvat. Daar zijn wij het mee eens. Niettemin voorzien wij dat de praktijk een beperkte uitleg aan het begrip incassohandelingen zal geven, indien de geschiedenis van de nieuwe wet niet dwingt tot de alles omvattende definitie die u voor ogen staat. Voor onze zorg op dit punt hebben wij twee redenen.

De eerste is dat, hoewel artikel 6:96 BW lid 2 spreekt van redelijke kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte, er in de praktijk een sterke neiging bestaat om *buiten rechte* te lezen als *vóór de procedure*. Beter dan met de titels van twee NVvR rapporten, Voor-werk en Voor-Werk II, kan dit nauwelijks worden geïllustreerd. In navolging daarvan schenken sommige rechters nauwlettend aandacht aan de verrichtingen van eisers incassogemachtigde vóór de dagvaarding. Van de weeromstuit kennen sommige gemachtigden nauwelijks een grens bij het exposeren van hun incassohandelingen in de dagvaarding. Voortdurend draait het om de vraag of er vóórdat het geding aanhangig was voldoende werd verzet om de toewijzing van incassokosten te rechtvaardigen.

Deze benadering is naar onze mening onjuist. Nog steeds wreekt zich hier trouwens dat de toenmalige beroepsorganisatie van gerechtsdeurwaarders niet was vertegenwoordigd in het forum dat de rapporten het licht deed zien.

Zoals burgerlijke rechtsvordering het gebied tussen artikel 3:296 BW en het einde van de executie beslaat, omvat inning buiten rechte het gehele traject van het verzuim van de schuldenaar tot het moment waarop de schuldeiser ten slotte betaling ontvangt. Wat de eiser tussen verzuim en betaling doet om de schuldenaar zonder overheidstussenkomst tot betaling te bewegen is *incasso*, de verzamelnaam van alle pogingen voldoening buiten rechte te verkrijgen. Het rechtsvorderlijke en het incassospoor liggen naast elkaar.

Ook al laat de schuldeiser zijn schuldenaar dagvaarden, graag zal hij zijn rechtsactie staken als hij zijn vordering alsnog langs minnelijke weg kan incasseren. Deze parallelie houdt niet op zodra de rechter de dagvaarding leest en vonnis wijst. Incasso kan ook geruime tijd na vonnis tot inning buiten rechte leiden. Na beslag zal geen verdere executie volgen, indien de eiser laat maar toch betaling van de debiteur ontvangt. Vaak gebeurt dat in het kader van een betalingsregeling. Betekening van het vonnis of beslag is evenzeer een actie in rechte als dagvaarding. Incasso na vonnis is evenzeer een actie buiten rechte als een poging tot inning vóór de dagvaarding. Het gaat bij incassokosten niet om *pre-processuele* kosten, het gaat om de kosten van inning anders dan langs de weg van rechtsvordering.

Overigens geeft de hoogte van het Voor-Werk II tarief zelf reeds een aanwijzing dat het niet slechts pre-processuele kosten kan betreffen. Het tarief is geënt op het tarief dat omstreeks het jaar 2000 in de incassobranche gebruikelijk was: 15% van het geïncasseerde bedrag tot een zeker maximum, 10% of minder voor bedragen daarboven. Voor lage bedragen gaat Voor-Werk II daar bovenuit, voor hoge bedragen tempert Voor-Werk II het commerciële tarief. Het gebruikelijke tarief heeft nimmer berust op de ervaring dat incasso bestond in het incasseren van vorderingen op één aanmaning. Was dit wel de praktijk geweest, dan zou de incassoprovisie als een aan marktwerking onderhevige beloning niet de gebruikelijke hoogte hebben kunnen bereiken en behouden. Het gebruikelijke tarief was gebaseerd op de gemiddelde ervaring, waarin moeizame incasso in termijnen na vonnis in de ene zaak stond tegenover spoedige incasso op eerste of tweede aanmaning in een andere.

De tweede reden van zorg ligt in de uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam van 19 mei 2009, LJN BI5935. In deze door de KBvG aangespannen zaak achtte de tuchtrechter in hoger beroep het in beginsel toelaatbaar dat de gerechtsdeurwaarder namens de schuldeiser aan het treffen van een betalingsregeling de voorwaarde verbindt tot het voldoen van een bepaald bedrag per betaling, als vergoeding voor de werkzaamheden van de incassogemachtigde. Het door de KBvG, onder verwijzing naar het rapport Voor-Werk II, nog aangevoerde argument, dat het in rekening brengen van regelingskosten ertoe zou kunnen leiden dat een dubbele vergoeding voor dezelfde werkzaamheden in rekening wordt gebracht, aangezien eventuele in een procedure toegewezen buitengerechtelijke kosten mede zien op kosten van het innen van vorderingen na vonnis, werd door het hof verworpen.

Het hof overwoog dat in het genoemde rapport aan de rechterlijke macht wordt aanbevolen om een forfaitaire vergoeding toe te kennen voor verrichte buitengerechtelijke kosten. Die vergoeding, aldus het hof, ziet echter uitsluitend op de werkzaamheden, die vóór een procedure zijn verricht. Aangezien de regelingskosten, aldus nog steeds het hof, uitsluitend zien op werkzaamheden na een vonnis, is dus geen sprake van een dubbele vergoeding.

Het hof vernietigde de uitspraak van de Kamer voor Gerechtsdeurwaarders van 11 december 2007, waarbij de kamer had geoordeeld dat de gerechtsdeurwaarder tuchtrechtelijk laakbaar had gehandeld door de debiteur regelingskosten in rekening te brengen.

In het beleid jegens haar leden had de KBvG - en vóór haar de KvG - zich principieel tegenstandster getoond van het berekenen van regelingskosten.

De voorgestelde normering van de vergoeding van incassokosten verliest haar kracht indien de toelichting meervoudige uitleg van het begrip *incassohandelingen* tolereert. Wanneer dit begrip slechts wordt betrokken op verrichtingen voor het geding, blijft er ruimte voor het berekenen van kosten onder andere naam na het geding. Desnoods ten overvloede ware aan te geven, dat het gaat om alle handelingen, onder welke naam ook, gericht op incasso anders dan langs de weg van rechtsvordering.

2. Wanneer heeft de schuldeiser recht op vergoeding van incassokosten?

De nota abstraheert van de kosten van daadwerkelijk door de schuldeiser verrichte incassohandelingen. Niet van belang is ook of de schuldeiser zelf dan wel een ander incasseert. De eenvoud van de normering wordt hier in hoge mate mee gediend. De bevestiging dat de schuldeiser een vordering tot vergoeding van incassokosten heeft, ook als hij voor de incasso nog geen derde had ingeschakeld, past in de opzet van Dagvaarding Online®, waarmee de KBvG zich in het bijzonder richt tot de ZZP'er die zelf een titel tegen zijn schuldenaar wil verkrijgen.

Dat de schuldeiser alleen recht heeft op een vergoeding indien er daadwerkelijk incassohandelingen zijn verricht, spreekt ook naar onze mening vanzelf. De vraag rijst wel hoe wordt vastgesteld dat de voorwaarde is vervuld, indien geen van de denkbare incassohandelingen wordt omschreven. Het *incassoadvies* dat de KBvG op 28 mei 2009 samen met de VVCM, het VCMB en de VIA aan u voorlegde suggereerde een gekwalificeerde laatste waarschuwing. Naar wij menen zou het discussie en met name ook debat in rechte kunnen voorkomen, indien objectief moet vaststaan dat de schuldeiser ten minste is begonnen met het verrichten van incassohandelingen.

Zo zou verlangd kunnen worden dat de schuldeiser zijn schuldenaar in elk geval twee keer heeft aangemaand, de laatste keer met de uitdrukkelijke waarschuwing dat de vordering bij verdere wanbetaling wordt verhoogd met de wettelijke incassokosten. De aanmaning met waarschuwing, die - indien het zover komt - in rechte kan worden overgelegd, markeert dan de start. Geeft de schuldeiser zijn vordering ter incasso uit handen, dan is de ontvangst van de opdracht tot incasso het verifieerbare markante feit. Dat feit zal in de administratie van de opdrachtnemer worden vastgelegd en daarna blijken uit de aanmaning die hij laat uitgaan.

De KBvG zou graag zien dat de voorwaarde, zonder vervulling waarvan het recht op vergoeding van incassokosten niet kan ontstaan, nader werd gespecificeerd.

3. Wat is de grondslag voor de berekening van de vergoeding?

De abstractie van daadwerkelijk verrichte incassohandelingen maakt het mogelijk in vrijheid een grondslag voor de berekening van de vergoeding te kiezen. De nota kiest direct voor de hoofdsom, zoals deze luidt. De KBvG kan zich hiermee verenigen. Deze keuze brengt geen verandering in de relatie tussen schuldeiser en incasso-intermediair. In beginsel zal blijven gelden dat de incasso-opdracht een overeenkomst is, waarbij de opdrachtnemer zich verbindt tot inspanning om tot inning te komen en de opdrachtgever tot betaling van een loon dat is uitgedrukt in een percentage van het resultaat, preciezer: het geïncasseerde bedrag. De huidige actie tot verhaal van incassokosten anticipeert op de toestand waarin partijen werkelijk zullen verkeren op het moment van betaling van het bedrag waaraan de incassoprovisie is gerelateerd. Uit praktisch oogpunt is een andere aanpak nauwelijks voorstelbaar. Een actie achteraf, tot verhaal van incassokosten nadat de oorspronkelijk vordering is voldaan, is even bezwaarlijk als een schadestaatprocedure in samenhang met de rechtsvordering tot betaling van de hoofdsom. De nieuwe regeling

geeft een eigen, wettelijke grond aan de vordering tot vergoeding van incassokosten. Daarbij past een zelfstandige grondslag voor de berekening van de vergoeding.

Naar wij menen moet deze lijn, eenmaal uitgezet, worden vastgehouden, ook indien de schuldeiser meerdere vorderingen op dezelfde schuldenaar heeft. Besluit en nota van toelichting verrassen hier, door niet de som van de hoofdsommen maar de *voldane* som als factor te noemen. Deze onvastheid maakt de regeling onnodig ingewikkeld. De praktische, maar dogmatisch wat discutabele anticipatie op een toekomstige betaling, waarop wij hierboven duiden, zou ermee terugkeren. Het dient de duidelijkheid wanneer de vergoeding steeds wordt gerelateerd aan de som: het totale bedrag van de vorderingen op het moment waarop de schuldeiser begint met het verrichten van incassohandelingen.

Indien daarna een deel van de som wordt betaald, zijn er enkele gevallen te onderscheiden. Heeft de schuldenaar slechts een deel van vorderingen voldaan - of een willekeurig bedrag op de som van de vorderingen in mindering betaald - dan is hij gehouden de vergoeding alsnog ten volle te betalen, naast het resterende deel van de som. Wij laten hier ter zijde dat de deelbetaling eerst als strekkend ter voldoening van de vergoeding kan worden geboekt. Een ander geval is de gedeeltelijke betaling van de som van de vorderingen, tezamen met de volledige betaling van de vergoeding, berekend over die som. Dat geval zal zich niet vaak voordoen. Nog minder vaak zal een debiteur zelf berekenen wat de incassokosten over een door hem geplande deelbetaling zijn, laat staan dat hij die kosten vervolgens meebetaalt.

Is het totale bedrag van de vorderingen bepaald en de vergoeding van incassokosten daarover berekend - de werkwijze die wij bepleiten - dan ontstaat er een nieuwe hoofdsom. In die hoofdsom zal doorgaans ook de rente worden betrokken. Treft de schuldeiser rechtsmaatregelen, dan is de nieuwe hoofdsom de hoofdsom-volgens-dagvaarding. Elke betaling strekt in mindering op die som. Is de betaling eerst in mindering gebracht op de kosten en de rente, dan is het saldo het restant van de oorspronkelijke hoofdsom. Zou de deelbetaling worden uitgesplitst naar rato van de samenstellende delen van de nieuwe hoofdsom, dan vormen de nog te betalen incassokosten een evenredig deel van de resterende vordering.

Wij zijn er daarom niet voor, dat de vergoeding van incassokosten na een gedeeltelijke betaling van een meervoudige vordering opnieuw wordt berekend over dat deel dat nog niet werd voldaan. Juist bij geringe vorderingen, zo laag dat de vergoeding niet percentueel wordt bepaald maar vast is, zou dit tot ongewenste cumulatie kunnen leiden.

Het maakt bij een gedeeltelijke betaling geen verschil of een vordering enkel- of meervoudig is. Is het recht op vergoeding van incassokosten ontstaan, dan telt wat er resteert van de nieuwe hoofdsom inclusief incassokosten.

Om terug te keren naar de grondslag voor de berekening, daargelaten meervoudigheid en deelbetaling: de KBvG kan zich erin vinden dat de vergoeding wordt berekend over de hoofdsom zonder rente. Een vaste grondslag dient inderdaad de eenvoud.

De toelichting sluit de wettelijke rente met zoveel woorden uit. Bedongen rente geeft evenwel een zelfde probleem. Ook die zou van bijberekening vóór berekening van de vergoeding moeten worden uitgesloten.

Terecht wijst de nota van toelichting op de bepalingen in het BW die maken dat de hoofdsom na afloop van een jaar wordt verhoogd met de wettelijke rente die daarover verschuldigd was. De jaarlijkse bijtelling mag er niet toe leiden dat het bedrag van de vergoeding toch moet worden aangepast. Evenmin mag de bijtelling er de oorzaak van zijn dat de normering niet meer geldt, indien de verhoogde hoofdsom het in het besluit genoemde maximale bedrag in de loop der tijd gaat overtreffen. Het zou de duidelijkheid dienen indien de toelichting hier enkele woorden aan wijdde. Wellicht kan dan meteen worden onderstreept dat de consequentie van de wettelijke jaarlijkse bijtelling is, dat de rente over een vol jaar,

reeds vervallen op het moment van aanvang van de incassohandelingen, wel bij de oorspronkelijke hoofdsom wordt getrokken voordat de vergoeding wordt berekend. Ten slotte ware, wat de rente betreft, aandacht te schenken aan de vordering die bestaat in rente, bijvoorbeeld de rente over een aflossingsvrije lening.

Behalve de rente sluit de nota van toelichting uit: ... *de eventueel verschuldigde BTW voor incassodiensten*. De uitsluiting is juist maar ook zo vanzelfsprekend dat zij onrust veroorzaakt. Of nu de omzetbelasting over incassokosten wel of niet op de schuldenaar mag worden afgewenteld, in geen geval kan die belasting een deel van de grondslag voor de berekening van de vergoeding vormen. Op welke BTW ziet de aangehaalde zinsnede dan? Er mag geen misverstand over bestaan dat de schuldeiser die BTW-plichtig is, als hoofdsom voor de berekening van de vergoeding mag aanmerken: het eindbedrag volgens de factuur, dat wil zeggen: zijn vordering inclusief BTW.

Sprekend over de BTW over incassokosten noemt de nota van toelichting het geval dat de schuldeiser zelf reeds incassohandelingen heeft verricht en de vordering daarna overdraagt aan een incassobureau, in welk geval volgens de nota ... *de hoofdsom niet verhoogd mag worden met de kosten die door de schuldeiser zijn gemaakt*. Dit roept het beeld op dat de vergoeding opnieuw - of pas echt - wordt berekend op de dag dat de vordering ter incasso uit handen wordt gegeven. Juister is het naar onze mening, ervan uit te gaan dat de vergoeding werd gefixeerd toen de schuldeiser zelf een begin maakte met het verrichten van incassohandelingen. De bijkomende vordering die de wet hem op dat moment toekent dient ook ter dekking, ten minste voor een deel, van de kosten die de incasso-intermediair hem in rekening zal brengen. In het genoemde geval zou daarom wel mogen opgemerkt dat ... *de hoofdsom niet ook nog eens verhoogd mag worden met de kosten die door het incassobureau worden gemaakt*.

4. Beperking van de normering tot vorderingen van maximaal € 25.000,00?

De KBvG meent dat de voorgestelde beperking slechts gedeeltelijke duidelijkheid geeft. Het is nu kennelijk de bedoeling, drie regelingen naast elkaar te laten bestaan:

1. Een regeling voor kosten met betrekking tot vorderingen uit overeenkomst en daaraan gelijkgestelde vorderingen van ten hoogste € 25.000,00; een regeling die dwingendrechtelijk van aard is en het verschil tussen bedongen en niet-bedongen kosten goddeels elimineert.
2. Een regeling voor kosten met betrekking tot schadevorderingen van ten hoogste € 25.000,00, waarvoor geen vaststellingsovereenkomst is gesloten.
3. De huidige regeling die blijft gelden voor vorderingen boven € 25.000,00, enerzijds beheerst door artikel 6:96 lid 2 BW en artikel 241 Rv voor zover het gaat om niet-bedongen kosten en anderzijds door artikel 242 Rv met betrekking tot bedongen kosten; het zuivere incassobeding.

De KBvG betwijfelt of deze driedeling wel verdedigbaar is. Het opknippen van vorderingen, eerst in categorieën naar gelang van beloop en daarna in de laagste categorie naar type, heeft de schijn van eenvoud maar het effect ervan kan vreemd zijn, zowel in vermogensrechtelijk als in procesrechtelijk opzicht. Als voorbeeld: het geweldsslachtoffer dat € 15.000,00 schade heeft geleden wordt bij de kantonrechter met een scherp verweer over zijn incassokosten geconfronteerd. Als eiser loopt hij het risico dat hij met betrekking tot die kosten in belangrijke mate met lege handen naar huis wordt gestuurd, terwijl een even hoge geldvordering uit overeenkomst met incassokosten kan worden toegewezen, zonder dat debat over die kosten mogelijk is.

De hiervoor weergegeven driedeling is gebaseerd op de voorgestelde wettelijke bepalingen: artikel 6:96 lid 3 BW en een aanvulling op artikel 242 lid 1 Rv, in samenhang met artikel 1 van het voorgestelde besluit. De KBvG heeft daarover een aantal opmerkingen:

- 1) Het dwingendrechtelijke karakter van de regeling voor buitengerechtelijke kosten met betrekking tot vorderingen tot en met € 25.000,00 blijkt voldoende uit het voorgestelde lid 3 van artikel 6:96 BW. De voorgestelde regeling geldt als een *lex specialis* ten opzichte van artikel 6:96 lid 2 sub c BW.
- 2) De met het voorgaande verband houdende eliminatie van het onderscheid tussen bedongen en niet-bedongen kosten bij vorderingen tot het voorgestelde wettelijk maximum - behoudens het geval dat het gaat om bedongen kosten die lager zijn dan de in het besluit op te nemen bedragen, in welk geval de contractuele regeling prevaleert boven de dwingendrechtelijke regeling van het besluit - zou prominenter dan nu wordt gedaan in de toelichting onder de aandacht moeten worden gebracht.
- 3) Ook zou meer aandacht moeten worden geschonken aan het feit dat het niet gaat om een toekenning van een gefixeerde vergoeding, vergelijkbaar met de wettelijke rente, waarop steeds aanspraak gemaakt kan worden ongeacht of er wel kosten tot enig niveau zijn gemaakt, doch slechts om een vergoeding van forfaitaire bedragen *indien is komen vast te staan dat daadwerkelijke incassohandelingen door de schuldeiser zijn verricht*; een formulering die de bewijslast op de schuldeiser legt. Eén van de nadelen van de vigerende praktijk is immers dat veel inspanning van rechters en partijen verloren gaat in het debat over aard en omvang van de buitengerechtelijke werkzaamheden. Een systeem waarin de vergoeding in een forfaitair tarief wordt gefixeerd is gebaat bij eenvoudige criteria aan de hand waarvan kan worden vastgesteld of deze vergoeding is verschuldigd.
- 4) De forfaitaire vergoeding is kennelijk niet onderhevig aan het *van kleur verschieten* van buitengerechtelijke incassokosten, dat voortvloeit uit het onveranderd gehandhaafde artikel 241 Rv indien een geding volgt (zie de noot van Brunner onder HR 3 april 1987, NJ 1988/275). Uit de voorbeelden die de nota van toelichting geeft mag immers worden begrepen dat van daadwerkelijke incassoinspanningen reeds sprake is bij het aanmaken van een dossier en het opstellen en versturen van een aanmaningsbrief. Het in de huidige jurisprudentie gehanteerde criterium van *voorbereiding van gedingstukken* en de *instructie van de zaak* waarop artikel 241 Rv de regeling van de artikelen 237 tot en met 240 Rv van toepassing verklaart, met uitsluiting van een vergoeding op grond van artikel 6:96 lid 2 BW, wordt daarmee verlaten. Dat is een goede ontwikkeling omdat de vergoeding voor buitengerechtelijke kosten een andere is dan die waarop de proceskosten zien. Niettemin: wat hier wordt overwogen berust voornamelijk op afleiding uit het zwijgen van memorie en nota van toelichting over artikel 241 Rv. De KBvG zou graag alsnog lezen, dat de overlapping die dit artikel wil weren zich niet kan voordoen ten aanzien van de vergoeding die krachtens het voorgestelde lid 3 van artikel 6:96 BW is genormeerd.
- 5) Artikel 1 van het voorgestelde besluit, laatste zinsnede, blokkeert reeds één sluiproute. Overwogen moet worden of er noodzaak bestaat tot afsluiting van een andere sluipweg, via artikel 6:91 en volgende BW, met betrekking tot vorderingen tot het voorgestelde maximum; dit in het bijzonder om te voorkomen dat professionele schuldeisers zich voortaan in plaats van van zuivere incassobedingen in de zin van artikel 242 Rv gaan bedienen van het boetebeding. Het inhoudelijke onderscheid tussen enerzijds een zuiver incassobeding en anderzijds een boetebeding is vaak niet scherp.

5. Geen verhaal van BTW op de schuldenaar?

De KBvG deelt uw mening dat omwille van de eenvoud en de hanteerbaarheid van de regeling moet worden gekozen voor een niet belaste tegemoetkoming in de werkelijke incassokosten van de schuldeiser. De schaduwkant van deze keuze komt onder de volgende vraag aan de orde.

6. *Tarief volgens de staffel van artikel 2 van het besluit?*

Het wetsvoorstel ziet op de mate waarin incassokosten op de schuldenaar kunnen worden afgewenteld. Het kan er niet toe strekken het markttarief van incassowerk te normeren. Er is evenwel, hoezeer ook onbedoeld, een verband tussen de normering van de vergoeding van incassokosten en de prijs die op de markt voor incasso kan worden gevraagd, anders gezegd: opdrachtgevers daarvoor willen betalen. Het spreekt vanzelf dat de nieuwe regeling ook voor hen een nieuwe realiteit zal zijn. Niettemin zal een schuldeiser welhaast naar zijn aard blijven zoeken naar een mogelijkheid zijn schade te minimaliseren. Hij wenst, begrijpelijkerwijs, per saldo algehele betaling van zijn oorspronkelijke vordering te ontvangen.

De vraag of het tarief volgens het besluit redelijk is kan niet anders worden beantwoord dan tegen de achtergrond van de markt. Een tarief dat de vergoeding van incassokosten normeert kan niet intrinsiek rechtvaardig zijn. De rechtvaardigheid ervan kan slechts worden afgeleid uit de hoogte van de reële kosten ter verkrijging van betaling buiten rechte. Het valt de KBvG op dat het nu voorgestelde tarief lager is dan het tarief van Voor-Werk II. Bij een onderzoek van representatieve incassoportefeuilles kwam aan het licht, dat het nieuwe tarief ten opzichte van Voor-Werk II zelfs een verlaging van 20% oplevert. Dit frappeert, ook omdat u in het Algemeen Overleg van 15 december 2008 als uw inzicht liet blijken dat Voor-Werk II een redelijke norm aangeeft, zij het dat deze wel zou mogen aangepast aan de stijging van de prijzen in de afgelopen jaren. Wij zijn niet gehecht aan Voor-Werk II om wat het is. Het heeft ook onbillijke kanten. Een verschil van minder dan € 1,00 kan een verdubbeling van de toewijsbare incassokosten opleveren. De forse uitslagen die de staffel van Voor-Werk II veroorzaakt zijn grafisch in beeld gebracht in het eerder genoemde incassoadvies van de KBvG en drie andere organisaties. Wij bepleiten een tarief dat over het gehele bereik van de normering, dat wil zeggen over een representatief bestand aan vorderingen tot en met € 25.000,00, een matige verhoging ten opzichte van Voor-Werk II laat zien; *Voor-Werk II Plus* derhalve.

De rechtvaardiging van de verhoging schuilt in het bijzonder in de keuze, de vergoeding van incassokosten niet met BTW te verhogen. Daarmee wordt bewust voorbij gezien aan de vraag of de schuldeiser BTW kan verrekenen. Dit is de schaduwzijde van die keuze. Grote groepen schuldeisers in de non-profit sector, zoals woningcorporaties en zorgverzekeraars, maar ook banken en particuliere verhuurders zien hun niet-afwentelbare incassokosten stijgen. Tarieven voor incassokosten, ongeacht of het gaat om de vergoeding die de schuldenaar moet betalen of om de prijs die de schuldeiser zijn intermediair betaalt, kunnen uiteraard slechts gemiddeld juist zijn. Dat neemt niet weg dat één categorie rechtzoekenden, die van de schuldeisers die geen omzetbelasting kunnen verrekenen, hier nadeel ondervindt; dit in scherp contrast met de ondernemers-crediteuren die BTW plichtig zijn en de omzetbelasting wel kunnen verrekenen. Enige compensatie voor dit nadeel kan worden gevonden in een matige maar passende verhoging van het tarief, uitgaande van Voor-Werk II.

Bovendien moet men bedacht zijn op de situatie dat met name bij zakelijke schulden de schuldenaar bij toepassing van de tarieven wellicht een aantrekkelijker alternatief vindt dan uitbreiding van zijn kredietfaciliteit bij de bank, omdat gezien de beperking van de tarieven voor de incassokosten het de zakelijke (wan-)betaler minder kost. De situatie moet niet ontstaan dat geld lenen duurder wordt dan wanbetaling met betaling van de wettelijke beperkte incassokosten.

7. *Strijdig beding vernietigbaar?*

Wij achten de bescherming, die artikel 3:40 BW bij de voorgestelde wijziging van artikel 6:96 BW zal bieden, te gering. Terecht plaatste u de normering van de vergoeding van incassokosten in het kader van het armoedebeleid. Wij durven uit ervaring te zeggen dat

armoede, als gevolg van opeenstapeling van schulden tot problematische hoogte, niet zelden voortkomt uit maatschappelijke onbedrevenheid. De regeling zet naar onze mening te hoog in, door te verwachten dat *de schuldenaar* voldoende rechtsbewust is om een met de wet strijdig beding buitengerechtelijk te vernietigen. Evenzeer is het te veel verwacht, dat de schuldenaar wel in rechte zal verschijnen om rechterlijke vernietiging te vorderen of zich op een eerdere buitengerechtelijke vernietiging te beroepen. De vraag of uit de strekking van het nieuwe derde lid van artikel 6:96 BW voortvloeit, dat de rechtshandeling in kwestie nietig is dan wel vernietigbaar, zou inderdaad op de voet van de slotzin van artikel 3:40 lid 2 BW aan de rechter ter beantwoording kunnen worden toevertrouwd. Naar ons inzicht vraagt dit evenwel om jurisprudentie en uitgebreide casuïstiek. In de praktijk zal dit verwarrend werkend.

Uit het rapport van de LOSR van oktober 2008 *Incassokosten, een bron van ergernis!* blijkt dat tarieven vaak niet juist worden toegepast. De bescherming die van de nieuwe regeling uitgaat zou aanzienlijk toenemen wanneer schuldeisers en incasso-intermediairs aanstonds rekening zouden moeten houden met een vordering tot terugbetaling van onverschuldigd betaalde incassokosten.

De KBvG stelt daarom voor, aan het voorgestelde derde lid van artikel 6:96 BW een zin van de volgende strekking toe te voegen: *Strijd met deze bepaling leidt tot nietigheid van de afwijkende rechtshandeling.*

Het berekenen van teveel incassokosten zou in de ogen van de KBvG aangemerkt moeten worden als een economisch delict.

Onze reactie mag openbaar zijn.

Hoogachtend,

Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders

Mr J.M. Wisseborn, voorzitter van het bestuur